

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

УДК 378:636.09:636.084

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ
«ГІГІЄНА КОРМІВ ТА КОРМОВИХ ДОБАВОК»
В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ З ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я У ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Дегтярьов М. О., кандидат ветеринарних наук, доцент

Яценко І. В., доктор ветеринарних наук, професор

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Актуальною проблемою вищої школи України є поліпшення якості та підвищення рівня викладання дисциплін з одночасним пошуком прогресивних методів організації освітнього процесу. Це передбачає застосування новітніх способів отримання інформації, розширення арсеналу існуючих підручників, навчально-методичних посібників та інших джерел інформації, а також підготовку фахівців за новими спеціальностями, котрі є актуальними в новітніх реаліях (Кравців Р.Й. та ін., 2002).

У системі підготовки лікарів ветеринарної медицини з громадського

здоров'я у закладах вищої освіти України навчальна компонента «Гігієна кормів та кормових добавок» посідає особливе місце серед різних фахових дисциплін за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза». Вона потребує знань як ветеринарної медицини, так і законодавчих механізмів забезпечення їх безпечності та якості, оскільки лікар ветеринарної медицини повинен вміти проводити дослідження різних видів кормів і кормових добавок.

Гігієна кормів і кормових добавок – це комплексна навчальна компонента, що вивчає систему санітарних заходів та гігієнічних вимог, спрямованих на збереження якості, забезпечення безпечності й придатності, а також контроль ризиків на всіх етапах виробництва, транспортування, приймання, зберігання й реалізації кормів та кормових добавок.

Гігієна кормів і кормових добавок широко застосовує досягнення технології кормів і годівлі тварин, зоогієни, біохімії, мікробіології, гістології, токсикології, епізоотології, паразитології та інших ветеринарних дисциплін і має з ними предметний зв'язок. Застосування арсеналу методів дослідження дозволяє фахівцям правильно ідентифікувати різні корма і кормові добавки, а також контролювати їх безпечність згідно з нормативними документами, виявити їх дефектність; досліджувати матеріали судових і слідчих справ щодо кормів і кормових добавок.

Метою вивчення обов'язкової компоненти «Гігієна кормів і кормових добавок» є формування професійних знань і навичок щодо питань організаційно-методичного забезпечення проведення контролювання безпечності і якості кормів і кормових добавок в Україні з оформленням результатів дослідження.

У Державному біотехнологічному університеті дисципліна «Гігієна кормів і кормових добавок» викладається на кафедрі санітарії, гігієни та судової ветеринарної медицини. Розроблена робоча програма з цієї дисципліни, навчально-методичний комплекс дисципліни, базова контролююча програма для самостійної роботи, підготовки до модульних контрольних робіт та іспиту.

Загалом робочою програмою передбачено аудиторна та самостійна робота. Серед аудиторних занять: лекції та лабораторні заняття (додаток 1). Програмою передбачено 2 модулі, які закінчуються написанням тестових модульних контрольних робіт та підсумковим іспитом.

Поточний контроль знань студентів здійснюється у вигляді написання тестових контрольних робіт, а підсумковий – написання тестової екзаменаційної роботи. Для цього розроблено тестові завдання і спеціальні картки, в які студенти вписують варіанти відповідей (додаток 2).

Таким чином, навчальна компонента «Гігієна кормів та кормових добавок» викладається для студентів освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза у закладах вищої освіти України. Структура зазначеної навчальної компоненти складається з 2-х модулів, які включають лекційні, семінарські і самостійні заняття. Модуль 1 присвячений питанням контролю якості кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва в годівлі ссавців та птиці, а модуль 2 присвячений проблемі оцінювання безпечності кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва, санітарно-мікологічному, токсико-біологічному та радіологічному

дослідженню кормів під час експорту та імпорту, а також ідентифікаційним ознакам та виявленню фальсифікації кормів і кормових добавок. Поточний контроль знань студентів з навчальної компоненти «Гігієна кормів та кормових добавок» здійснюється у вигляді написання модульних тестових контрольних робіт, а підсумковий – написання тестової екзаменаційної роботи.

Додатки

Таблиця 1. Структура змісту навчальної дисципліни

Змістовність занять	Обсяг (год.)	Вид контролю
Модуль 1. Контроль якості кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва в годівлі ссавців та птиці (82 год.)		
Аудиторні заняття (всього)	22	Модульна контрольна робота № 1.
<i>Лекції:</i>	10	
1. Вимоги національного законодавства до операторів ринку щодо виробництва та обігу кормів та побічних продуктів тваринного походження, не призначені для споживання людиною.	2	
2. Аналіз небезпечних факторів у кормах, що можуть спричинити шкідливий вплив на здоров'я тварини або людини (у разі споживання нею харчових продуктів тваринного походження)	2	
3. Простежуваність кормів та побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною	2	
4. Принципи та правила належної виробничої практики (GMP) та належної гігієнічної практики (GHP) під час виробництва кормів на підприємствах і в господарствах	2	
5. Державний стандартний і розширений ветеринарно-санітарний контроль кормів, кормових добавок і преміксів в Україні	2	
<i>Лабораторні заняття:</i>	12	
1. Загальні принципи гігієнічної експертизи кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва. Гігієнічні вимоги щодо контролю якості під час виробництва кормів	2	
2. Відбір проб кормів для дослідження. Гігієнічна оцінка комбікормів та преміксів у лабораторії ветеринарної медицини	2	
3. Санітарно-гігієнічний контроль навколишнього середовища, води, кормових рослин та рослинної сировини	2	
4. Санітарно - гігієнічна оцінка кормів (органолептичні та фізичні показники). Визначення сирого протеїну і жиру в кормах	2	
5. Визначення амінокислотного складу білків, вітамінів, мінеральних речовин в кормах і кормових добавках	2	
6. Організація проведення ветеринарно-санітарної експертизи кормів та кормових добавок. Сертифікація кормів та кормових добавок, порядок проведення. Оформлення експертних висновків при оцінці якості та безпечності кормів у державних лабораторіях ветеринарної медицини Ветеринарно-санітарна експертиза кормів та продуктів їх переробки	2	
Самостійна робота:	60	
1. Організація робіт у сфері стандартизації для забезпечення безпечності кормів	10	
2. Організація робіт у сфері стандартизації для забезпечення безпечності кормових добавок.	10	
3. Порядок декларування кормів	10	
4. Порядок декларування кормових добавок	10	
5. Ветеринарно-гігієнічні вимоги кормових відходів під час переробки рослинної та тваринної сировини	10	
6. Ветеринарно-гігієнічні вимоги кормів мікробіологічного походження	10	
Модуль 2. Оцінювання безпечності кормів і кормових добавок та сировини для їх виробництва. Санітарно-мікологічне, токсико-біологічне та радіологічне дослідження кормів під час експорту та імпорту. Ідентифікаційні ознаки та фальсифікація кормів і кормових добавок (110 год.)		
Аудиторні заняття (всього)	30	Модульна контрольна робота
<i>Лекції:</i>	20	

<i>Змістовність занять</i>	<i>Обсяг (год.)</i>	<i>Вид контролю</i>
1. Загальна характеристика показників безпечності кормів	2	
2. Загальні відомості про мікрофлору пасовищ, грубих кормів, зерна, зернофуражу, комбикормів, силосу, сінажу, коренебульбоплодів	2	
3. Сучасні методи оцінки показників безпечності кормових добавок	2	
4. Санітарно-мікологічна, токсикоз-біологічна, радіологічна характеристика кормів та кормових добавок	2	
5. Токсикобіологічний аналіз кормів та кормових добавок	2	
6. Методи аналізу радіаційної безпечності кормів та кормових добавок	2	
7. Ідентифікаційні ознаки.	2	
8. Фальсифікація кормів і кормових добавок та методи їх виявлення	2	
9. Порядок проведення фіто-санітарного контролю кормових добавок	2	
10. Організація проведення процедури контролювання кормів і кормових добавок	2	
<i>Лабораторні заняття:</i>	<i>10</i>	
1. Дослідження показників хімічної безпечності кормів. Проведення бактеріологічного дослідження кормів та кормових добавок	2	
2. Визначення показників токсичності кормів. Проведення мікотоксикологічного аналізу кормів і кормових добавок	2	
3. Визначення сумарної радіоактивності в пробах корму. Виявлення фальсифікації кормів і кормових добавок	2	
4. Проведення оцінювання проб кормів і кормових добавок	2	
5. Виїзне заняття в умовах Харківської регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби України	2	
Самостійна робота:	<i>80</i>	Модульна контрольна робота № 2.
1. Мікрофлора білкових кормів тваринного походження	10	
2. Мікрофлора білкових кормів рослинного походження	10	
3. Мікрофлора відходів технічних виробництв	10	
4. Санітарно-гігієнічне значення відходів	10	
5. Рецепти поживних середовищ для ідентифікації патогенних токсинів	10	
6. Гігієна і профілактика захворювань тварин, пов'язаних з вмістом токсичних речовин у кормах	10	
7. Рецепти диференційних діагностичних поживних речовин для визначення та ідентифікації патогенної мікрофлори кормів	10	
8. Рецепти поживних середовищ для ідентифікації патогенних грибів	10	

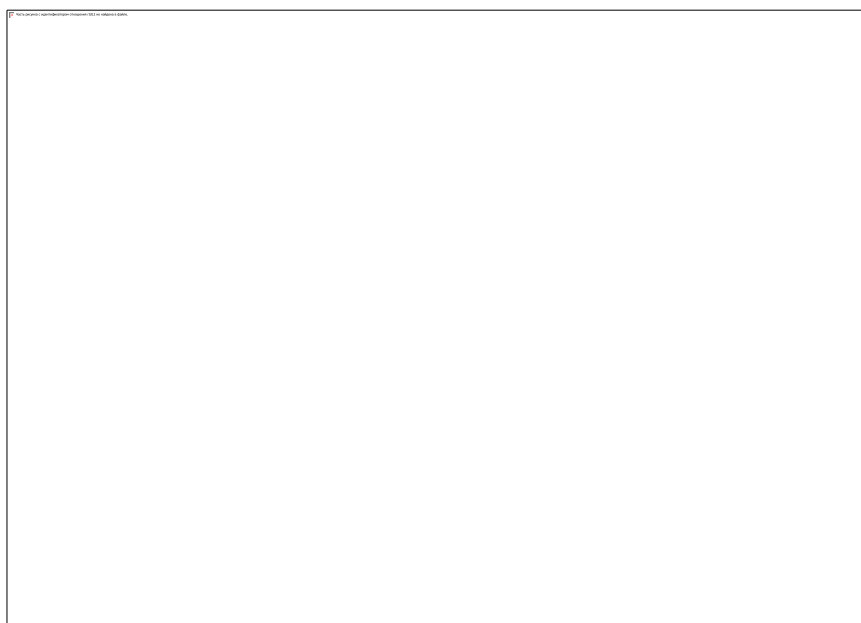

Рис. 2. Картка для виконання модульної та екзаменаційної контрольної роботи.